

УДК 347.99

DOI: 10.31733/2078-3566-2021-4-155-161

Марина ЮНІНА ©

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

СТВОРЕННЯ ВИЩОГО СУДУ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Ідеться про необхідність створення важливої судової установи, а саме Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Наводяться аргументи щодо важливості утворення такої інституції, оскільки чи не найбільшої уваги в питаннях Угоди про асоціацію України та ЄС від нашої держави вимагається уніфікація законодавства та створення ефективної системи у сфері захисту та розвитку прав інтелектуальної власності. Зауважується, що інтелектуальна власність є одним з найголовніших каталізаторів розвитку людського капіталу та інтелектуального потенціалу суспільства, і саме судовий захист прав інтелектуальної власності є важливим елементом у побудові ефективної системи захисту прав інтелектуальної власності. Акцентується увага на незадовільному стані захисту прав власності в українських реаліях, про що свідчать показники в рейтингах міжнародних авторитетних агенцій. Водночас наголошується на позитивному досвіді новостворених антикорупційних інституцій та правоохоронних органів щодо значного кредиту довіри до них з боку громадян, що може слугувати аргументом для створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності, який може отримати високу довіру та стати реальним захисником прав громадян і юридичних осіб. Наголошується на успішному досвіді існування подібних судових установ у передових державах світу. Висвітлюється компетенція суду, окреслюється важливість його повноважень.

***Ключові слова:** міжнародні рейтинги, право власності, інтелектуальна власність, судова гілка влади, іноземний досвід.*

Постановка проблеми. В результаті драматичних політичних подій Революції Гідності, після 2014 р. Україна знову спрямувала зовнішньополітичний вектор розвитку на євроінтеграцію та побудову державності на принципах та засадах Західної цивілізації. Превалюючим чи навіть основоположним принципом такої цивілізаційної моделі є недоторканість приватної власності. Для європейських держав, що є країнами-членами Європейського Союзу, чи не основним індикатором готовності вступу до нього слугує стан у державі-претендентові дотримання фундаментальних прав і свобод людини та громадянина, а також захист прав власності. Тобто тематика впровадження такої інституції, як Вищий суд із питань інтелектуальної власності є актуальною саме через його необхідність у контексті євроінтеграційних прагнень України.

Із розвитком цифрових технологій та доступу до мережі Інтернет в умовах існування інформаційного суспільства продукти інтелектуальної власності набувають неабиякого рівня розповсюдження. Як приклад, ще десять або п'ятнадцять років тому неможливо собі було уявити, що онлайн сервіси із перегляду серіалів та фільмів за рівнем капіталізації можуть становити більше 250 млрд доларів США, тобто, компанія, що продає продукти інтелектуальної власності онлайн, може коштувати більше за декілька найбільших автомобільних концернів світу. Такі компанії не можуть існувати легально в державах, де не існує ефективного механізму захисту прав інтелектуальної власності. Наприклад, для українців ще й сьогодні незвично купувати електронні книги або купувати право перегляду фільму в онлайн-кінотеатрі на певному сервісі (навіщо, якщо це можна завантажити безкоштовно завдяки використанню піратських програм або сервісів). Тому актуальність проблематики, визначеної в темі статті, як і, власне, запровадження такого суду, посилюється тим, що такі суспільні відносини, що потребують захисту, із розвитком технологій отримали значного розповсюдження.

Низка дослідників стверджують, що сучасний економічний розвиток провідних держав світу залежить від інтелектуальної власності як одного з основних елементів

© М. Юніна, 2021

marysya2004@ukr.net

ORSID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0311-4591>

національного багатства, інтелектуальна власність стає одним з найбільших активів підприємства, водночас інтелектуальна власність є основою інтелектуального капіталу суспільства та важливою частиною так званого людського капіталу. Наприклад, В. Дюндін називає інтелектуальну власність основною складовою інтелектуального потенціалу суспільства [4] (зауважимо, що певну інформацію, процитовану в цій статті, взято з електронного наукового журналу). Питання захисту інтелектуальної власності є актуальними також через значну важливість цієї проблеми для розвитку інтелектуального потенціалу українського суспільства та може впливати на потужність людського капіталу загалом в Україні.

Водночас актуальність дослідження полягає в аналізі ситуації з дотриманням прав інтелектуальної власності в Україні та ефективністю й довірою (скоріше недовірою) суспільства до вже існуючих судів як основних інстанцій, де фізична чи юридична особа може захистити власні права, у випадку, коли їх порушено, у тому числі й право інтелектуальної власності. Тому створення подібного суду в Україні на часі, що, у свою чергу, має потребу у потужній науково-теоретичній базі висвітлення проблеми.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. У вітчизняній науковій літературі є лише поодинокі праці, у яких досліджено подану в статті проблему, хоча вона є достатньо актуальною та важливою, для сучасного правознавства. Також відсутні дослідження комплексного монографічного характеру з питань уніфікації законодавства та створення ефективної системи у сфері захисту та розвитку прав інтелектуальної власності.

Серед наукових праць масмо виділити дослідження І. Аристової, К. Резворович, Е. Сидорової, Л. Нестерчук та І. Кісліциної [13], у якій дослідниці розглядають не лише нормативно-правові, а й організаційні й економічні аспекти функціонування та історію становлення та формування судів із захисту інтелектуальної власності держав із розвиненою демократією та сталою й ефективною судовою системою (ФРН, Швейцарії та ін.). Вони висвітлюють також основні факти щодо ситуації із становленням Вищого суду з питань інтелектуальної власності в Україні. Вартий уваги доробок А. Білецької [2], І. Коваль [8], Ю. Канарик та В. Петлюка [6], Ю. Ремескової та Ю. Цапун [10] та ін.

Метою статті є аналіз ситуації з системою захисту прав власності в Україні та висвітлення питання необхідності запровадження та впливу Вищого суду з питань інтелектуальної власності на забезпечення в Україні захисту права інтелектуальної власності.

Виклад основного матеріалу. Отже, слід розпочати розгляд питання створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності з аналізу загального стану захисту інтелектуальної власності в Україні, оскільки, власне, створення такого суду має вирішувати фундаментальні завдання, а на бюджет України «лягає» ще одна достатньо (в умовах загальносвітової кризи економіки, а не лише в хронічному економічно-важкому становищі України) складна задача в скрутних умовах обмеженості українських фінансових ресурсів.

Задля моніторингу ситуації з правом власності загалом та зокрема інтелектуальної власності, то найбільш доцільно, на нашу думку, звернутись за інформацією до міжнародних рейтингів, що складені виключно загальноновизнаними та авторитетними міжнародними організаціями чи незалежними агенціями (варто зауважити, що результати таких організацій та агенцій стають яскравим індикатором для інвесторів із питань інвестиційної привабливості певної держави). Одним із таких рейтингів є Міжнародний індекс захисту прав власності (International Property Rights Index (IPRI)). І якщо розглянути сучасну ситуацію станом на 2021 р., то вона є, на нашу думку, незадовільною. Загалом у рейтингу беруть участь 129 країн, починаючи з 2007 р. цей рейтинг складається як інтегрований показник, що характеризує загальну ситуацію з узгодженістю та досконалістю нормативно-правової бази, а також ефективність системи із захисту прав власності, в тому числі й права інтелектуальної власності [12]. У 2021 р. у загальному рейтингу захисту прав власності Україна посідає 109 місце (із 129 країн). У регіоні з 25 країн (Центральна та Східна Європа та Центральна Азія) 25, тобто останнє місце. Щодо інтелектуальної власності ситуація дещо краща, ми посідаємо 93 місце (із 129) та 23 (із 25) в регіоні [14]. Розглянувши ці показники, не слід проводити прискіпливий аналіз для того, щоб підкреслити неприйнятну ситуацію стосовно захисту прав власності в Україні. Не виглядає кращою ситуація загального рейтингу захисту прав власності в питанні хронології останніх декількох років, оскільки у 2016 р. Україна посідала 113 та 24 місця, 2017 р. 123 та 24, 2018 р. 110 та 23, 2019 р. 109 та 23, 2020 р. 105 та 22 місця. Тобто

тенденція бути позаду всіх не є винятком. Вона, на жаль, є сталим фактом.

Звісно, що переломити таку невтішну тенденцію можна завдяки системній політиці влади із реформування різних державних інституцій. Одним із гарантів захисту права власності, звісно, є судова система (як ключовий елемент серед гарантів), і саме суди мають виступати основним рушієм щодо відновлення справедливості в питаннях права власності, однак судова система в Україні, що наразі існує не є ефективною. Водночас задля того, щоб бути таким гарантом захисту прав власності, та інтелектуальної власності зокрема, громадяни України мають вірити в неї та без застороги звертатися у випадку порушення своїх прав. Але в наш час довіра до існуючої судової гілки влади та до судів першої інстанції практично відсутня, про що свідчать результати досліджень.

Так, у період із лютого по березень 2021 незалежне урядове агентство США «Агентство США з міжнародного розвитку», що відоме аббревіатурою з англійської USAID у межах міжнародної Програми USAID «Нове правосуддя» проводило опитування щодо рівня довіри населення до судової гілки влади в Україні (і не лише до зазначеної, але й до інших також, до суспільних інститутів). У підсумку серед ключових результатів було зазначено: «У питанні довіри до судової гілки влади та інших гілок влади в Україні спостерігається негативна тенденція. Лише 10 % широкої громадськості визнали, що вони повністю чи переважно довіряють судовій гілці влади. Цей показник, отриманий у результаті проведення попереднього опитування Програмою USAID «Нове правосуддя» наприкінці 2018 року, був на рівні 16 %. Лише 7 % населення зазначили, що довіряють Кабінету Міністрів України, із таким самим рівнем довіри (7 %) до Верховної Ради України. У 2018 році ці показники були дещо вищими – 13 % та 11 % відповідно. Водночас довіра до Президента зросла з 15 % у 2018 році до 25 % у 2021 році» [11] (табл. 1).

Таблиця 1

Довіра до влади та деяких суспільних інститутів, %*

Органи влади та суспільні інститути	Повністю довіряю / скоріше довіряю	Нейтрально	Зовсім не довіряю / скоріше не довіряю	Важко відповісти	Відмова від відповіді
Збройним Силам України	68	19	10	2	0
Засобам масової інформації / журналістам	36	33	28	3	0
Громадським організаціям	35	38	28	3	0
Органам місцевого самоврядування	29	32	36	3	0
Службі безпеки України (СБУ)	27	34	33	6	0
Президенту України	25	28	45	2	1
Органам поліції	25	35	38	2	0
Органам прокуратури	15	37	42	6	0
Національному антикорупційному бюро України (НАБУ)	14	31	46	8	0
Верховному Суду	13	29	49	9	0
Національному агентству з питань запобігання корупції (НАЗК)	11	24	57	8	0
Судовій владі / судам	10	24	59	7	0
Вищому антикорупційному суду	10	26	56	8	0
Політичним партіям	10	29	55	5	0
Кабінету Міністрів України	7	27	63	2	0
Верховній Раді України	7	24	68	2	0

*результати опитування, проведені USAID [9, с. 7].

З огляду на такі показники постає логічне питання стосовно того, наскільки наявні судові інстанції зможуть стати ефективним гарантом захисту прав інтелектуальної власності в Україні, якщо їм довіряє лише кожен десятий українець, і, ймовірно, ті, хто не довіряють, переважно не звертаються до судів і будуть шукати інші шляхи захисту власних прав.

Як указує практика, до новостворених інституцій в українців набагато більше рівень довіри, ніж до вже існуючих, часто повністю (в очах населення)

скомпрометованих, органів державної влади. Ми маємо позитивний досвід кредиту довіри до Національної поліції України, до ДБР, САП тощо. Ще у 2020 р. позитивно ставились до створення Вищого антикорупційного суду України 54,9 % громадян України, а негативно до цього ставились лише 14,8 % громадян [5, с. 32]. Тому, окрім усіх плюсів, що може принести новий судовий орган, він може отримати значний кредит довіри від громадян України та внаслідок ефективної діяльності цей кредит перетворити у стабільну довіру та ставлення зі сторони громадян України як до дієвої, незаангажованої судової установи, що може дійсно захистити їх права на інтелектуальну власність.

Разом із тим, як вже зазначалось вище, Україна взяла активний курс на євроінтеграцію, і переваги створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності, на думку деяких експертів, полягають у тому, що в питаннях адаптації українських правових реалій до стандартів Європейського Союзу близько п'ята частина Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом стосується уніфікації українського законодавства, що регулює суспільні відносини у сфері інтелектуальної власності. Також додатковим аргументом проти суджень скептиків *на киталт «навіщо знову нова установа, достатньо вже існуючих» та «знову Україна намагається видумати щось нове» (стиль)* є практика наявності в країнах Європи патентних судів, що займаються розглядом справ, які стосуються саме інтелектуальної власності. І в даному аспекті Україна наслідує приклад і успішний досвід передових держав Європи [1]. Зауважимо, що спеціальні суди використовують європейські країни (Австрія, Великобританія, Німеччина, Швеція), інші держави Західного світу (США, Японія та інші). Запроваджуються подібні суди внаслідок загальносвітових тенденцій до уніфікації національних систем законодавства у сфері інтелектуальної власності [1]. Отже, спеціалізовані суди з питань інтелектуальної власності діють у державах, що є взірцем системи захисту таких прав (Японія, США, ФРН та інші). Тобто іноземний досвід може вказувати, що спеціалізовані суди із захисту прав інтелектуальної власності діють у державах із потужними економіками та слугують важливим фактором формування ефективної системи захисту права інтелектуальної власності (без сформованої подібної системи, наприклад, у США, не могли скластися ті суспільні відносини і той рівень економіки та інвестиційної привабливості, що існують наразі в Україні).

Аналізуючи конкретні приклади, зазначимо, що у Федеративній Республіці Німеччини діє Федеральний патентний суд Німеччини (Bundespatentgericht), який засновано 1961 р. До компетенції цієї установи належить, як зазначають деякі дослідники, вирішення питань щодо надання законної власності (патент, торгова марка, корисна модель, топографія, дизайн, право на конкретний вид рослин) або відмова у реєстрації права власності. Судді до Федерального патентного суду Федеративної республіки Німеччина обираються на 2 роки з числа діючих суддів. Особа, яка має намір зайняти вакантну посаду у цьому суді, має відповідати таким вимогам: мати досвід щонайменше 5 років, мати знання у галузі права, бути фахівцем у будь-якій галузі техніки, мати освіту з патентного права [2]. «До складу Федерального патентного суду Федеративної республіки Німеччина входять 120 суддів, що є одним із найбільших показників порівняно із подібними судами інших країн Європи» [7, с. 384].

В іншій державі-лідері ЄС, Франції, розгляд справ щодо порушення прав інтелектуальної власності здебільшого відбувається в суді вищої інстанції під назвою Tribunal de Grande Instance (також тут діє Кодекс інтелектуальної власності, який містить важливі норми щодо захисту прав інтелектуальної власності). Хоча тут діє такий суд, розгляд справ може покладатися на спеціалізовані палати дев'яти окружних судів, серед яких лише Паризький суд має право розглядати патентні спори. Справи стосовно т.зв. ноу-хау можуть розглядатись в господарських судах, тобто, у Франції деякі спори щодо прав інтелектуальної власності розглядаються не лише одним спеціалізованим судом [13, с. 364-365].

Натомість український новий суд, що наразі ще не функціонує, після початку роботи має взяти на себе справи щодо таких спорів:

- щодо прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку (знак для товарів і послуг), комерційне найменування та інших прав інтелектуальної власності, у тому числі щодо права попереднього користування;
- у спорах щодо реєстрації, обліку прав інтелектуальної власності, визнання недійсними, продовження дії, дострокового припинення патентів, свідоцтв, інших актів,

що посвідчують або на підставі яких виникають такі права, або які порушують такі права чи пов'язані з ними законні інтереси;

- про визнання торговельної марки добре відомою;
- у спорах щодо прав автора та суміжних прав, у тому числі спорах щодо колективного управління майновими правами автора та суміжними правами;
- у спорах щодо укладання, зміни, розірвання та виконання договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, комерційної концесії;
- у спорах, що виникають із відносин, пов'язаних із захистом від недобросовісної конкуренції, щодо: неправомірного використання позначень або товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу; збирання, розголошення та використання комерційної таємниці; оскарження рішень Антимонопольного комітету України з визначених цим пунктом питань [2, с. 7].

Такі справи новий суд розглядатиме як суд першої та апеляційної інстанції [3]. З огляду на зазначені повноваження щодо спорів, погоджуємося із дослідниками Ю. Ремесковою та Ю. Цапун, які стверджують, що створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності стане не лише важливою складовою загальної судової реформи, а також визначальним кроком на шляху до вдосконалення функціонування судової системи загалом і системи захисту прав інтелектуальної власності [10, с. 136]. Водночас погоджуємося із В. Дюндіним, який окреслив цілий комплекс заходів із покращення діяльності у сфері виробництва і використання, у тому числі й захисту, інтелектуальної власності, серед яких вчений називає «приведення вітчизняного законодавства до повної відповідності нормам і вимогам, що передбачені міжнародними угодами, вдосконалення діяльності стосовно проведення судових експертиз, пов'язаних із промисловою власністю» [4]. Вказане свідчить про необхідність створення ефективної системи заходів, спрямованих на захист права інтелектуальної власності, у різних сферах державного, суспільного й економічного життя України. Це вкрай важливо зробити, оскільки дієвий захист прав інтелектуальної власності сприяє ефективності використання інтелектуальної власності та інтелектуальної праці, що визначають перспективи розвитку економіки тієї чи іншої країни в таких аспектах: 1) висока питома вага прибутків від інтелектуальної діяльності в загальних доходах населення. Інтелектуальна діяльність включає роботу в управлінні, фінансах, юриспруденції, науково-освітній діяльності, засобах масової інформації, культурі тощо. Саме масштаби інтелектуальної діяльності в розвинених країнах свідчать про формування правової інтелектуальної економіки; 2) ключова роль інформації в економічних і соціальних процесах. В інтелектуальній економіці значення інформації за своїми масштабами перевищує матеріальні продукти та енергію; 3) відбувається перетворення науки безпосередньо в продуктивну силу [13, с. 367]. Тобто створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності може сприяти зростанню матеріальних статків населення та технологічному розвитку України.

Висновки. На підставі аналізу результатів моніторингу стану системи захисту прав власності в різних країнах встановлено, що в сучасних умовах ситуація із захистом прав власності в Україні є незадовільною, а Україна у міжнародних рейтингах знаходиться серед «аутсайдерів», що гальмує економічний розвиток держави, не сприяє розвитку інтелектуального та людського потенціалу України.

Рівень довіри до існуючої системи загалом та, зокрема, судів загальної юрисдикції, також не дозволяє стверджувати, що ситуація може кардинально змінитися на краще, тому створення нового Вищого суду з питань інтелектуальної власності на основі демократичних та прогресивних принципів може сприяти отриманню державою від громадянського суспільства суттєвого кредиту довіри. А довіра громадян та вдовolenість діяльністю певного державного органу є одним із основних індикаторів ефективності виконання органом влади поставлених перед ним завдань. Разом із тим, запровадження такого спеціалізованого судового органу є фактором формування ефективної системи захисту прав інтелектуальної власності, якщо апелювати до успішного досвіду найбільш розвинених країн світу, де права інтелектуальної власності дійсно захищаються судом (досвід США, Німеччини, Японії).

Створення такого суду має бути одним із елементів комплексного реформування системи захисту прав інтелектуальної власності, нормативно-правової бази з регулювання сфери виробництва, захисту, обігу результатів інтелектуальної діяльності як об'єктів інтелектуальної власності. Водночас вказано, що Вищий суд з питань

інтелектуальної власності не лише сприятиме формуванню ефективної системи захисту прав інтелектуальної власності, а також (опосередковано) загальному зростанню матеріального благополуччя населення та технологічному розвитку України.

Список використаних джерел

1. Беззуб І. Спеціалізований суд із розгляду справ у сфері інтелектуальної власності. URL : http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3182:spetsializovaniy-sud-iz-rozglyadu-sprav-u-sferi-intelektualnoyi-vlasnosti-2&catid=71&Itemid=382.
2. Білецька А. М. Запровадження в Україні судової спеціалізації з питань інтелектуальної власності. *Право і суспільство*. 2018. № 1–2. С. 3-8.
3. Вищий суд з питань інтелектуальної власності. Dejure: веб-сайт. URL : <https://sudovavlada.dejure.foundation/courts/sudy/vyshhyj-sud-z-pytan-intelektualnoyi-vlasnosti/>.
4. Дюндін В. Д. Інтелектуальна власність як головна складова інтелектуального потенціалу суспільства. *Ефективна економіка*. 2014. № 5. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3021>.
5. Звіт за результатами дослідження «Ставлення громадян України до судової системи». Верховний суд: веб сайт. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/zvitSud2020.pdf.
6. Канарик Ю.С., Петлюк В.О. Актуальні питання створення вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 5. С. 67–69.
7. Кіслицина І. Утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності в Україні: дискусійні питання. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 383–388.
8. Коваль І. Щодо правового статусу Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 5. С. 39–44.
9. Опитування населення України стосовно довіри до судової та інших гілок влади, суддівської незалежності та підзвітності, сприйняття корупції та готовності повідомляти про її прояви. Результати опитування. URL : https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/2021_Survey_Population_Report_UKR.pdf.
10. Ремескова Ю. О., Цапун Ю. С. Утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності: окремі аспекти. *Знання європейського права*. 2021, № 3. С. 136–142.
11. Результати національних опитувань населення та працівників, які є учасниками судових проваджень, щодо довіри до судової гілки влади, суддівської незалежності й підзвітності, сприйняття корупції та готовності повідомляти про її прояви. USAID: веб-сайт. URL : <https://newjustice.org.ua/uk/novini/rezultati-natsionalnih-opituvan-naselennya-ta-pravnikiv-yaki-ye-uchasnikami-sudovih-provadzen-shhodo-doviri-do-sudovoyi-gilki-vladi-suddivskoyi-nezalezhnosti-j-pidzvitnosti-spriynyattya-koruptsiyi-ta/>.
12. Україна в глобальних інноваційних рейтингах: міжнародний індекс захисту прав власності. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». Управління патентно-інформаційних послуг: *веб сайт*. URL : <http://iii.ua/uk/ukrayina-v-globalnih-innovatsiynih-reytingah-mizhnarodniy-indeks-zahistu-prav-vlasnosti>.
13. Aristova I., Rezvorovich K., Sydorova E, Nesterchuk L., Kislitsyna I. Creation of an intellectual property court in Ukraine: protection of Intellectual property rights in a system of economic security of a country. *Journal of security and sustainability issues*. 2020 Volume 9, Number May. Pp. 362–380.
14. International Property Rights Index. Ukraine. Property Rights Alliance: веб-сайт. URL : <https://www.internationalpropertyrightsindex.org/country/ukraine>.

Надійшла до редакції 10.12.2021

References

1. Bezzub, I. Spetsializovanyy sud iz rozhlyadu sprav u sferi intelektual'noyi vlasnosti [Specialized court for intellectual property cases]. URL : http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3182:spetsializovaniy-sud-iz-rozglyadu-sprav-u-sferi-intelektualnoyi-vlasnosti-2&catid=71&Itemid=382. [in Ukr.].
2. Bilets'ka, A. M. (2018) Zaprovdzhennya v Ukrayini sudovoyi spetsializatsiyi z pytan' intelektual'noyi vlasnosti [Introduction of judicial specialization in Ukraine on intellectual property]. *Pravo i suspil'stvo*. № 1–2, pp. 3-8. [in Ukr.].
3. Vyshchyu sud z pytan' intelektual'noyi vlasnosti [Introduction of judicial specialization in Ukraine on intellectual property]. Dejure: veb-sayt. URL : <https://sudovavlada.dejure.foundation/courts/sudy/vyshhyj-sud-z-pytan-intelektualnoyi-vlasnosti/>. [in Ukr.].
4. Dyundin, V. D. (2014). Intelektual'na vlasnist' yak holovna skladova intelektual'noho potentsialu suspil'stva [Intellectual property as a major component of the intellectual potential of society]. *Efektynna ekonomika*. № 5. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3021>. [in Ukr.].
5. Zvit za rezul'tatamy doslidzhennya «Stavlennya hromadyan Ukrayiny do sudovoyi systemy» [Report on the results of the study «Attitudes of Ukrainian citizens to the judiciary»]. Verkhovnyy sud: veb sayt. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/zvitSud2020.pdf. [in Ukr.].
6. Kanaryk, Yu. S., Petlyuk, V. O. (2017). Aktual'ni pytannya stvorennya vyshchoho sudu z

pytan' intelektual'noyi vlasnosti [Report on the results of the study «Attitudes of Ukrainian citizens to the judiciary». *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. № 5, pp. 67-69. [in Ukr.].

7. Kislitsyna, I. (2020). Utvorennya Vyshchoho sudu z pytan' intelektual'noyi vlasnosti v Ukraini: dyskusiyini pytannya [Formation of the Supreme Court of Intellectual Property in Ukraine: debatable issues]. *Pidpryyemnytsvo, gospodarstvo i pravo*. № 7, pp. 383-388. [in Ukr.].

8. Koval' I. (2016). Shchodo pravovoho statusu Vyshchoho sudu z pytan' intelektual'noyi vlasnosti [On the legal status of the Supreme Court of Intellectual Property]. *Teoriya i praktyka intelektual'noyi vlasnosti*. № 5, pp. 39-44. [in Ukr.].

9. Opytuvannya naseleennya Ukrainy stosovno doviry do sudovoyi ta inshykh hilok vlady, suddiv'skoyi nezalezhnosti ta pidzvitnosti, spryynnyattya koruptsiyi ta hotovnosti povidomyaty pro yiyi proyavy. Rezul'taty opytuvannya [Survey of the population of Ukraine on trust in the judiciary and other branches of government, judicial independence and accountability, perception of corruption and willingness to report its manifestations. Survey results]. URL : https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/2021_Survey_Population_Report_UKR.pdf. [in Ukr.].

10. Ryemyeskova, Yu. O., Tsapun, Yu. S. (2021). Utvorennya Vyshchoho sudu z pytan' intelektual'noyi vlasnosti: okremi aspekty [Establishment of the Supreme Court on Intellectual Property: some aspects]. *Znannya yevropeys'koho prava*. № 3, pp. 136-142. [in Ukr.].

11. Rezul'taty natsional'nykh opytuvan' naseleennya ta pratsivnykiv, yaki ye uchashnykamy sudovykh provadzen', shchodo doviry do sudovoyi hilky vlady, suddiv'skoyi nezalezhnosti y pidzvitnosti, spryynnyattya koruptsiyi ta hotovnosti povidomyaty pro yiyi proyavy [Establishment of the Supreme Court on Intellectual Property: Some Aspects]. USAID: veb-sayt. URL : <https://newjustice.org.ua/uk/novini/rezultati-natsionalnih-opytuvan-naseleennya-ta-pravnykiv-yaki-ye-uchasnykamy-sudovih-provadzen-shhodo-doviri-do-sudovoyi-gilki-vladi-suddivskoyi-nezalezhnosti-j-pidzvitnosti-sprinyattya-koruptsiyi-ta/>. [in Ukr.].

12. Ukrayina v hlobal'nykh innovatsiynykh reytingakh: mizhnarodniy indeks zakhystu prav vlasnosti [Ukraine in global innovation rankings: international index of property rights protection]. Derzhavne pidpryyemstvo «Ukrayins'kyi instytut intelektual'noyi vlasnosti». Upravlinnya patentno-informatsiynykh posluh: veb sayt. URL : <http://iii.ua/uk/ukrayina-v-globalnih-innovatsiynykh-reytingah-mizhnarodniy-indeks-zahystu-prav-vlasnosti>. [in Ukr.].

13. Aristova, I., Rezvorovich, K., Sydorova, E., Nesterchuk, L., Kislitsyna, I. (2020). Creation of an intellectual property court in Ukraine: protection of Intellectual property rights in a system of economic security of a country. *Journal of security and sustainability issues*. Vol. 9, Number May. pp. 362-380.

14. International Property Rights Index. Ukraine. Property Rights Alliance: veb-sayt. URL : <https://www.internationalpropertyrightsindex.org/country/ukraine>.

ABSTRACT

Maryna Yunina. Establishment of an intellectual property court in Ukraine as a factor of formation of an effective system of protection of intellectual property rights in Ukraine. The study discusses the need to establish an important judicial institution, namely the High Court of Intellectual Property. Arguments of the importance of establishing such an institution, as Ukraine's unification of legislation and creation of an effective system in the field of protection and development of intellectual property rights is required from the Association of Ukraine and the European Union have been given. Also, it has been noted that intellectual property is one of the main catalysts for the development of human capital and intellectual potential of society, and judicial protection of intellectual property rights is an important element in building an effective system of protection of intellectual property rights. The emphasis is placed on the unsatisfactory situation in the protection of property rights in the current Ukrainian realities, as evidenced by the indicators in the ratings of international reputable agencies. The author also points to the low level of trust of Ukrainian citizens in the existing branch of government in general and in some of its elements in particular, while emphasizing the positive experience of newly established anti-corruption institutions and law enforcement agencies intellectual property court, which can gain high credibility and become a real defender of the rights of citizens and legal entities. The emphasis is placed on the successful experience of the existence of such judicial institutions in advanced countries, including the United States, Germany, Japan and others. The competence of the court has been highlighted, the importance of its powers has been outlined. The author has also emphasized that in addition to the introduction of such a court as a factor in the formation of an effective system of protection of intellectual property rights, it is necessary to apply a range of measures in various spheres of state, social and economic life of Ukraine.

Keywords: *international ratings, property rights, intellectual property, judiciary, foreign experience.*